

Leiders gezocht? Kijk verder dan de top

Het nieuwe kalenderjaar is net begonnen. Velen onder ons zijn in de afgelopen week gestart: uitgerust en vol met goede persoonlijke voornemens. Wat 2008 voor ons individueel precies gaat brengen is niet aan te geven: dat ligt in de spreekwoordelijke schoot van de toekomst verborgen.

Maar op het niveau van de organisaties waar we voor werken, kunnen we wel een 'weersverwachting' met elkaar delen. Voor het merendeel van de Nederlandse bedrijven en non-profit organisaties geldt de verwachting dat de omgeving, in min- of meerdere mate, turbulent zal blijven. Met als gevolg dat de kans groot is dat u in uw directe omgeving opnieuw te maken krijgt met zaken als veranderprogramma's, reorganisaties, outsourcingplannen, structuurwijzigingen, bezuinigingsoperaties of combinaties hiervan.

Dat in veel organisaties de behoefte aan professionele leiders groeit, valt tegen deze achtergrond dan ook goed te begrijpen. Want de beoogde veranderingen en innovaties moeten in een behoorlijk tempo plaatsvinden en zij moeten in de juiste banen worden geleid. Wie kunnen dit beter dan die mensen die het voortouw durven nemen bij verandering en innovatie, die collega's weten te enthousiasmeren en die verantwoordelijkheid willen dragen voor het boeken van resultaten?

Opvallend is dat mensen met deze eigenschappen vrijwel uitsluitend in de toppen van organisaties worden gezocht. In Nederlandse bestuurders- en directiekringen wordt vaak de smalle interpretatie van het begrip 'leider' gehanteerd. De woorden 'leider' en 'bestuurder' worden vrijwel gezien als synoniemen. Het gevolg hiervan is dat het leiderspotentieel van middenmanagers, vakmensen en beleidsprofessionals in ons land onvoldoende wordt benut. Bovendien is het zoeken naar leiders lastig, want het aantal geschikte kandidaten voor deze rol is zo gezien beperkt. De vijver waarin headhunters en personeelsmanagers vissen is dan klein. Als we deze situatie willen verbeteren, dan is een andere kijk op 'de leider' is nodig.

Wat dit betreft geeft dr. Otto Scharmer een inspirerende, want veel bredere, visie op de leider. In zijn laatste boek 'Theory U' schrijft hij: 'when I use the word leader I refer to all people who engage in creating change or shaping their future, regardless of their formal positions in institutional structures'. Als Senior Lecturer van het MIT in Boston heeft hij onderzoek gedaan naar succesvolle innovaties en veranderingen. En wat blijkt? De intentie en motivatie van de betrokken mensen is in dit verband een veel belangrijker verklarende succesfactor dan het niveau van hun maatschappelijke positie.

Voor organisatieactivisten is hier nog een wereld te winnen. 'Anders organiseren' is niet alleen zelf anders kijken naar 'leiders'. Het gaat er vooral ook om met dit bredere begrip concreet aan de slag te gaan. Als u nieuwe leiders zoekt voor veranderprojecten of vernieuwingsprogramma's, kijk dan verder dan de top. Op tal van plaatsen in of buiten uw organisatie zult u talentvolle, enthousiaste mensen vinden die bereid zijn om een innovatieve kar te trekken.